

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้ได้มีการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. รายละเอียดชุดวิชา
2. การจัดอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพและฝึกปฏิบัติของมหาวิทยาลัย
3. ทฤษฎีการเรียนรู้และกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ
4. รูปแบบการจัดกิจกรรมของหมวดชุดวิชา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. รายละเอียดชุดวิชา

หลักสูตรการจัดการการผลิตพืชได้มีการจัดการเรียนการสอน โดยมีเนื้อหาครอบคลุมในด้านการจัดการ และกระบวนการการผลิตพืช ซึ่งนักศึกษาจะสามารถจัดการการผลิตพืชได้ต้องมีความรู้พื้นฐานในด้านทักษะการผลิต และสามารถประยุกต์นำหลักการจัดการมาใช้ในการผลิต ดังนั้น จึงมีการพัฒนาชุดวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร โดยมีชุดวิชาที่นักศึกษาต้องเข้ารับการฝึกปฏิบัติ จำนวน 2 ชุดวิชา คือชุดวิชา 93256 (20933102) การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช และชุดวิชา 93455 (20933109) การฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช นอกจากนี้ ก่อนที่นักศึกษาจะสำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยฯ ได้กำหนดให้มีชุดวิชาที่เป็นการบูรณาการชุดวิชาที่นักศึกษาได้ศึกษามาทั้งหมดเข้าด้วยกัน โดยจัดให้มีการอบรมที่มหาวิทยาลัยฯ คือชุดวิชา 93442 (20935101) ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการการผลิตพืช โดยมีรายละเอียดของแต่ละชุดวิชา ดังนี้

1.1 ชุดวิชา 93442 (20935101) ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการการผลิตพืช (12-2-2-2) (Professional Experience in Crop Production Management)

1) มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

- ให้สามารถประยุกต์ความรู้ทางการจัดการการผลิตพืชไปใช้ในการประกอบอาชีพ
- เสริมสร้างความสามารถในการกำหนดและดำเนินการโครงการการผลิตพืช
- ให้มีจรรยาในวิชาชีพและมีสำนึกในการร่วมรับผิดชอบต่อสังคมและสภาพแวดล้อม

โดยมีคำอธิบายชุดวิชา คือ การประมวลความรู้ด้านการจัดการการผลิตพืชเพื่อจัดทำโครงการการผลิตพืช การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อการจัดการการผลิตพืช การกำหนดโครงการ การศึกษาความเป็นไปได้ การประเมินกิจกรรมและการวิเคราะห์ความเหมาะสมของโครงการจัดการการผลิตพืช การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงประเภทหรือขนาดกิจการด้วยการทำโครงการจัดการการผลิตพืช การพัฒนาการผลิตพืชให้เหมาะสมกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาวิชาชีพของทำงานด้านการการผลิตพืช

2) หน่วยการสอน 15 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 แนวทางการประกอบอาชีพการผลิตพืช

หน่วยที่ 2 การประมวลความรู้ในการจัดการการผลิตพืช

- หน่วยที่ 3 การพัฒนาการผลิตพืชให้เหมาะสมกับทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม
- หน่วยที่ 4 การใช้คอมพิวเตอร์เพื่อจัดการการผลิตพืช
- หน่วยที่ 5 การศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการการผลิตพืช
- หน่วยที่ 6 การประยุกต์ความรู้เพื่อพัฒนาการผลิตพืชอายุสั้น
- หน่วยที่ 7 การกำหนดและจัดทำโครงการผลิตข้าวโพดฝักอ่อน
- หน่วยที่ 8 กรณีศึกษาการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการผลิตข้าวโพดฝักอ่อน
- หน่วยที่ 9 การประยุกต์ความรู้เพื่อพัฒนาการผลิตพืชอายุยาว
- หน่วยที่ 10 การกำหนดและจัดทำโครงการผลิตยางพารา
- หน่วยที่ 11 กรณีศึกษาการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการผลิตยางพารา
- หน่วยที่ 12 การประยุกต์ความรู้เพื่อพัฒนาการจัดการไร่นาสวนผสม
- หน่วยที่ 13 คุณธรรมและจรรยาวิชาชีพในการจัดการการผลิตพืช
- หน่วยที่ 14 กระบวนการกลุ่มและการทำงานเป็นคณะ
- หน่วยที่ 15 การพัฒนาภาวะผู้นำ

3) **มาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่ชุดวิชา** มาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่ชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการจัดการการผลิตพืช โดยมีข้อที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- (1) มีความรู้ในเนื้อหาที่ศึกษา และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตการประกอบวิชาชีพ
- (2) สามารถบูรณาการความรู้ที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่น
- (3) คิดเป็นระบบ มีเหตุผล และมีวิจารณ์ญาณ
- (4) สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะในการตัดสินใจ และเสนอแนวทางแก้ไข
ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- (5) สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษาในการพัฒนาตนเอง
องค์กร และสังคม
- (6) สามารถสืบค้น วิเคราะห์ และการประเมินข้อมูล แนวคิด และหลักฐานจาก
แหล่งข้อมูลต่างๆ
- (7) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
- (8) มีวินัย ตรงต่อเวลา และมีความซื่อสัตย์ที่เป็นแบบอย่างที่ดี
- (9) มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- (10) มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่เหมาะสมกับสถานการณ์
- (11) มีมนุษยสัมพันธ์ และเข้าใจวัฒนธรรมของมนุษยชาติ ที่มีความหลากหลาย
- (12) มีความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์หรือสถิติที่เกี่ยวข้องได้อย่าง
เหมาะสม

(13) สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเลือกใช้รูปแบบของการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม

(14) สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.2 ชุดวิชา 93256 (20933102) การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช (12-2-2-2) (Skill Training in Crop Production)

1) มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

- ให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการผลิตพืชทั้งกระบวนการ
- ให้ได้รับการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช

โดยมีคำอธิบายชุดวิชา คือ การนำหลักการและวิธีการทางการผลิตพืชสู่ภาคปฏิบัติ เพื่อให้เกิดทักษะในการปลูก การดูแลรักษาการเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว

2) หน่วยการสอน 15 หน่วย ดังนี้

หน่วยที่ 1 การจำแนกพืช

หน่วยที่ 2 สภาพแวดล้อมและโรงเรือนเพื่อการผลิตพืช

หน่วยที่ 3 เทคนิคเฉพาะในการผลิตพืช

หน่วยที่ 4 การขยายพันธุ์พืชและสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช

หน่วยที่ 5 การตรวจคุณภาพและการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์

หน่วยที่ 6 การเตรียมดินและการปลูกพืช

หน่วยที่ 7 น้ำเพื่อการผลิตพืช

หน่วยที่ 8 ดินเพื่อการผลิตพืช

หน่วยที่ 9 ปุ๋ยเพื่อการผลิตพืช

หน่วยที่ 10 จุลินทรีย์เพื่อการผลิตพืช

หน่วยที่ 11 ศัตรูพืช

หน่วยที่ 12 สารควบคุมศัตรูพืชและการใช้

หน่วยที่ 13 การเก็บเกี่ยว

หน่วยที่ 14 วิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว

หน่วยที่ 15 การบูรณาการทักษะการผลิตพืช

3) มาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรชุดวิชา

มาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการจัดการการผลิตพืช โดยมีข้อที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) มีความรู้ในเนื้อหาที่ศึกษา และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตการประกอบวิชาชีพ

(2) สามารถบูรณาการความรู้ที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่น

- (3) คิดเป็นระบบ มีเหตุผล และมีวิจารณ์ญาณ
- (4) สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะในการตัดสินใจ และเสนอแนวทางแก้ไข
ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- (5) สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษาในการพัฒนาตนเอง
องค์กร และสังคม
- (6) สามารถสืบค้น วิเคราะห์ และการประเมินข้อมูล แนวคิด และหลักฐาน
จากแหล่งข้อมูลต่างๆ
- (7) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
- (8) มีวินัย ตรงต่อเวลา และมีความซื่อสัตย์ที่เป็นแบบอย่างที่ดี
- (9) มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- (10) มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่เหมาะสมกับสถานการณ์
- (11) มีมนุษยสัมพันธ์ และเข้าใจวัฒนธรรมของมนุษยชาติ ที่มีความ
หลากหลาย
- (12) มีความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์หรือสถิติที่เกี่ยวข้องได้
อย่างเหมาะสม
- (13) สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเลือกใช้รูปแบบของการ
สื่อสารได้อย่างเหมาะสม
- (14) สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

1.3 ชุดวิชา 93455 (20933109) การฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช (12-2-2-2) (Practical Training in Crop Production Management)

1) มีวัตถุประสงค์ เพื่อ

- ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการรวบรวม วิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล
- ให้มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการการผลิตของผู้ผลิตจากกรณีศึกษา
- ให้สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลและเรียนรู้จากประสบการณ์จริงการจัดการการผลิตพืชของผู้ผลิต
- ให้สามารถวิเคราะห์การจัดการการผลิตพืชของผู้ผลิตได้

โดยมีคำอธิบายชุดวิชา คือ การศึกษาภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติเสริมทักษะในเรื่องการสำรวจข้อมูลการจัดการการผลิตของผู้ผลิต การจัดทำแบบสอบถาม การวิเคราะห์การจัดการและผลประกอบการของผู้ผลิต การจัดทำรายงาน การนำเสนอผลงานและข้อเสนอแนะ รวมทั้งกรณีศึกษาการจัดการการผลิตพืช ทั้งนี้ให้มีการศึกษางานภาคสนาม การปรึกษาหารือระหว่างการเก็บข้อมูลและการระดมสมองของนักศึกษาภายใต้การแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและคณาจารย์

2) หน่วยการสอน 15 หน่วย ดังนี้

- หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช
- หน่วยที่ 2 ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการการผลิตพืช
- หน่วยที่ 3 ข้อมูลและสารสนเทศที่ใช้ในการศึกษาและวิเคราะห์การจัดการการผลิตพืช
- หน่วยที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเพื่อวิเคราะห์การจัดการการผลิตพืช
- หน่วยที่ 5 การวิเคราะห์การจัดการการผลิตพืช
- หน่วยที่ 6 การประยุกต์ใช้ตัวชี้วัดในการวิเคราะห์ผลสำเร็จของการจัดการการผลิตพืช
- หน่วยที่ 7 การเขียนรายงานและนำเสนอรายงาน
- หน่วยที่ 8 กรณีศึกษาการจัดการการผลิตข้าว
- หน่วยที่ 9 กรณีศึกษาการจัดการการผลิตหญ้าแพนงโกลา
- หน่วยที่ 10 กรณีศึกษาการจัดการการผลิตยางพารา
- หน่วยที่ 11 กรณีศึกษาการจัดการการผลิตอ้อย
- หน่วยที่ 12 กรณีศึกษาการจัดการการผลิตลำไย
- หน่วยที่ 13 กรณีศึกษาการจัดการการผลิตหน่อไม้ฝรั่ง
- หน่วยที่ 14 กรณีศึกษาการจัดการการผลิตกล้วยไม้ตัดดอกสกุลหวาย
- หน่วยที่ 15 กรณีศึกษาการจัดการการผลิตไม้ดอกกระถางและไม้กระถางแขวน

3) มาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่ชุดวิชา

มาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่ชุดวิชาการฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช โดยมีข้อที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- วิชาชีพ
- (1) มีความรู้ในเนื้อหาที่ศึกษา และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตการประกอบ
 - (2) สามารถบูรณาการความรู้ที่ศึกษากับความรู้ในศาสตร์อื่น
 - (3) คิดเป็นระบบ มีเหตุผล และมีวิจารณญาณ
 - (4) สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะในการตัดสินใจ และเสนอแนวทางแก้ไข
- ปัญหาได้อย่างเหมาะสม
- (5) สามารถใช้ทักษะและความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษาในการพัฒนาตนเอง
 - (6) สามารถสืบค้น วิเคราะห์ และการประเมินข้อมูล แนวคิด และหลักฐาน
 - (7) มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม
- องค์กร และสังคม
- จากแหล่งข้อมูลต่างๆ

- (8) มีวินัย ตรงต่อเวลา และมีความซื่อสัตย์ที่เป็นแบบอย่างที่ดี
- (9) มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- (10) มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่เหมาะสมกับสถานการณ์
- (11) มีมนุษยสัมพันธ์ และเข้าใจวัฒนธรรมของมนุษยชาติ ที่มีความหลากหลาย
- (12) มีความสามารถในการใช้เทคนิคทางคณิตศาสตร์หรือสถิติที่เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม
- (13) สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเลือกใช้รูปแบบของการสื่อสารได้อย่างเหมาะสม
- (14) สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีสารสนเทศได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

2. การจัดอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพและฝึกปฏิบัติของมหาวิทยาลัย

2.1 การจัดอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพ คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการที่นักศึกษาต้องปฏิบัติกิจกรรมในระหว่างการอบรม ซึ่งมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) **องค์ประกอบสำคัญของการจัดอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ** มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) หน่วยงานที่รับผิดชอบ ฝ่ายประสบการณ์วิชาชีพ สำนักวิชาการเป็นหน่วยงานหลักในการจัดอบรมเข้ม และจัดบริการต่างๆ เพื่อให้การจัดอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพเป็นไปตามวัตถุประสงค์

(2) บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- คณะกรรมการดำเนินงานจัดอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยได้แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อพิจารณาอนุมัติ หรือกลั่นกรองประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดอบรมเข้ม

- วิทยากร มี 2 กลุ่ม ประกอบด้วย วิทยากรประจำกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นคณาจารย์ภายในมหาวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นผู้นำให้เกิดกิจกรรมภายในกลุ่มนักศึกษาที่รับผิดชอบ ตั้งแต่เริ่มการอบรมเข้มจนเสร็จสิ้นการอบรมเข้ม และวิทยากรบรรยายพิเศษที่สาขาวิชาเชิญมาบรรยายหรืออภิปราย

- เจ้าหน้าที่กองกลาง เป็นเจ้าหน้าที่ของฝ่ายประสบการณ์วิชาชีพ มีหน้าที่รับผิดชอบการรายงานตัวนักศึกษา จัดเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มการอบรมเข้ม จัดเตรียมเอกสารใบสำคัญรับเงินของวิทยากรและเจ้าหน้าที่ จัดทำใบประเมินผลกิจกรรมที่นักศึกษาต้องทำในระหว่างการอบรมเข้มและใบประเมินผลคะแนนรวม ดูแลและประสานงานด้านอื่นๆ

- เจ้าหน้าที่สารสนเทศฯ เป็นเจ้าหน้าที่จากสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มีหน้าที่ให้บริการการใช้อุปกรณ์สารสนเทศฯ ต่างๆ ในระหว่างการอบรมเข้ม

- นักศึกษาที่เข้าอบรมเข้ม นักศึกษาที่จะเข้าอบรมเข้มต้องแสดงความจำนงเข้ารับ การอบรมเข้มโดยมีข้อมูลนักศึกษาประกอบด้วย ชื่อ-สกุล รหัสประจำตัว สาขาวิชาที่เรียน ที่อยู่ของ นักศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแบ่งกลุ่มนักศึกษา

(3) อาคารสถานที่จัดอบรมเข้ม การจัดอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ การฝึก ปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช และการฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช ส่วนใหญ่จะจัดอบรมเข้ม ณ อาคาร ภายในมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช หากสถานที่ไม่เพียงพอ จะใช้อาคารอื่นที่มีภายในมหาวิทยาลัย โดย ต้องพิจารณาเรื่องอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เป็นสำคัญที่สนับสนุนให้การจัดอบรมเข้ม บรรลุตามวัตถุประสงค์

(4) การติดต่อประสานงาน ในการจัดอบรมเข้ม จำเป็นต้องมีการติดต่อประสานงานการ อบรมเข้ม ทั้งการติดต่อประสานงานของบุคลากร นักศึกษา สำหรับอุปกรณ์ที่ใช้ประจำในการติดต่อสื่อสาร คือ โทรศัพท์ ไปรษณีย์ และยานพาหนะ

(5) วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการอบรมเข้ม เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายวีดิทัศน์ เครื่องฉาย LCD ไมโครโฟนแบบมีสาย ไร้สาย ตั้งโต๊ะ และแบบยืน เครื่องเล่น CD และ เทปเสียง

(6) ตารางการอบรมเข้ม สาขาวิชาที่รับผิดชอบในชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ จะกำหนดตารางอบรมเข้มโดยระบุกิจกรรมที่ใช้ วันเวลา เพื่อเจ้าหน้าที่กองกลางจะได้จัดเตรียมกิจกรรมให้ พร้อม

(7) งบประมาณค่าใช้จ่ายในการอบรมเข้ม ฝ่ายประสบการณ์วิชาชีพจะคำนวณค่าใช้จ่าย สำหรับเป็นอาหาร ค่าที่พักของนักศึกษา และแจ้งไปพร้อมกับจดหมายที่แจ้งให้นักศึกษามาเข้าอบรมเข้ม สำหรับหลักสูตร 4 คิน 5 วัน และหลักสูตร 5 คิน 6 วัน สำหรับค่าตอบแทนวิทยากรและเจ้าหน้าที่ เบิกจ่าย จากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยตามระเบียบว่าด้วยการจัดอบรมเข้มนักศึกษา

2) วัตถุประสงค์ของการจัดอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ ดังนี้

(1) เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเป็นบัณฑิตด้านความรู้ คุณธรรม และจรรยาบรรณ ในการประกอบอาชีพก่อนการสำเร็จการศึกษา

(2) เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างนักศึกษากับมหาวิทยาลัย นักศึกษากับ คณาจารย์และนักศึกษาด้วยกันเอง

(3) เพื่อเรียนรู้การทำงานกันเป็นหมู่คณะ เสริมสร้างความสามัคคีและความเสียสละเพื่อ ประโยชน์ส่วนรวม

3) รูปแบบการจัดอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ มหาวิทยาลัยกำหนดให้มี รูปแบบการอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 มีระยะเวลาการอบรมเข้ม 4 คิน 5 วัน นักศึกษารายงานตัวในวันแรกของการอบรม เข้ม ระหว่างเวลา 08.00 – 10.00 น. มีพิธีเปิดการอบรมเข้มเวลา 10.30 น. แล้วดำเนินกิจกรรมจนถึงเวลา ประมาณ 22.00 น. ในวันสุดท้ายของการอบรม มีพิธีปิดการอบรมเข้มเวลา 12.00 น. รวมระยะเวลาในการ

ทำกิจกรรมประมาณ 37 ชั่วโมงครึ่ง สาขาวิชาที่ใช้รูปแบบที่ 1 ได้แก่ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ (ยกเว้นชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการบัญชี) สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชานิติศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ และสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์

แบบที่ 2 มีระยะเวลาในการอบรมเข้ม 5 คืน 6 วัน นักศึกษารายงานตัวในวันแรกของการอบรมเข้มระหว่างเวลา 08.00 – 10.00 น. มีพิธีเปิดการอบรมเข้มเวลา 10.30 น. และดำเนินกิจกรรมจนถึงเวลาประมาณ 22.00 น. ในวันสุดท้ายของการอบรมเข้มมีพิธีปิดการอบรมเข้มเวลา 12.00 น. รวมระยะเวลาในการทำกิจกรรม ประมาณ 52 ชั่วโมงครึ่ง สาขาวิชาที่ใช้รูปแบบที่ 2 ได้แก่ สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาขาวิชาวิทยาการจัดการ (เฉพาะชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการบัญชี) และสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

4) กิจกรรมการอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ กิจกรรมสำหรับการอบรมเข้มนักศึกษาแบ่งได้ 2 ประเภท คือ

(1) กิจกรรมกลาง (Common Experience) เป็นกิจกรรมที่สร้างจากเนื้อหาวิชาหน่วยที่ 14 และหน่วยที่ 15 ของชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ โดยเป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะทางสังคมที่ช่วยให้บัณฑิตรู้จักวิธีการทำงานร่วมกัน วิธีสร้างมนุษยสัมพันธ์ การเข้าสังคม การสร้างเจตคติในระดับความสำนึก และการพัฒนาบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของบัณฑิตทุกสาขาวิชา ดังนั้นนักศึกษาทุกคนที่เข้ารับการอบรมเข้มต้องเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมกลางในลักษณะเดียวกัน

(2) กิจกรรมเฉพาะสาขา (Professional Experience) เป็นกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่แต่ละสาขาวิชาสร้างขึ้นจากเนื้อหาวิชาของชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพในแต่ละชุดวิชา กิจกรรมเฉพาะสาขาวิชาจะเน้นประสบการณ์ทางวิชาการและวิชาชีพของสาขานั้นๆ ดังนั้น นักศึกษาในแต่ละสาขาวิชาจะปฏิบัติกิจกรรมเฉพาะสาขาที่เป็นประสบการณ์วิชาชีพแตกต่างกัน

5) คุณสมบัติของนักศึกษา เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพในภาคการศึกษาสุดท้ายของหลักสูตรก่อนที่จะสำเร็จการศึกษา และเหลือชุดวิชาที่จะลงทะเบียนไม่เกิน 3 ชุดวิชา รวมชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพด้วย

6) การประเมินผล ในการอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพกำหนดให้มีการประเมินผลให้คะแนนทั้งกิจกรรมกลางและกิจกรรมวิชาชีพ กำหนดคะแนนกิจกรรมกลางเป็น 10 คะแนน คะแนนกิจกรรมวิชาชีพเป็น 50 คะแนน โดยเป็นไปตามประกาศมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เรื่อง แนวปฏิบัติในการประเมินผลภาคปฏิบัติชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพ ประกาศ ณ วันที่ 4 มีนาคม 2547

2.2 การจัดฝึกปฏิบัติเสริมทักษะและการจัดการการผลิตพืช คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการที่นักศึกษาต้องปฏิบัติกิจกรรมในระหว่างการอบรม ซึ่งมีข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังนี้

1) องค์ประกอบสำคัญของการจัดฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) หน่วยงานที่รับผิดชอบ ศูนย์บริการการศึกษาประจำภูมิภาค สำนักบริการการศึกษา เป็นหน่วยงานหลักในการจัดฝึกปฏิบัติ และจัดบริการต่างๆ เพื่อให้การจัดฝึกปฏิบัติเป็นไปตามวัตถุประสงค์

(2) บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- คณะกรรมการบริหารชุดวิชาฯ พิจารณาการจัดฝึกปฏิบัติ
- วิทยากร มี 2 กลุ่ม ประกอบด้วย วิทยากรประจำกลุ่ม ส่วนใหญ่เป็นคณาจารย์ ภายในมหาวิทยาลัยทำหน้าที่เป็นผู้นำให้เกิดกิจกรรมภายในกลุ่มนักศึกษาที่รับผิดชอบ ตั้งแต่เริ่มการฝึกปฏิบัติจนเสร็จสิ้นการฝึกปฏิบัติ และวิทยากรบรรยาย สาธิต และเสวนาที่คณะกรรมการบริหารชุดวิชาฯ เชิญมาเพื่อบรรยาย สาธิต และเสวนา
- เจ้าหน้าที่กองกลาง เป็นเจ้าหน้าที่ของศูนย์บริการการศึกษาประจำภูมิภาค สำนักบริการการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบการรายงานตัวนักศึกษา จัดเตรียมความพร้อมก่อนเริ่มการฝึกปฏิบัติ จัดเตรียมเอกสารใบสำคัญรับเงินของวิทยากรและเจ้าหน้าที่ จัดทำใบประเมินผลกิจกรรมที่นักศึกษาต้องทำ ในระหว่างการฝึกปฏิบัติและใบประเมินผลคะแนนรวม ดูแลและประสานงานด้านอื่นๆ
- เจ้าหน้าที่โสตทัศนอุปกรณ์ เป็นเจ้าหน้าที่จากสำนักเทคโนโลยีการศึกษา มีหน้าที่ให้บริการการใช้อุปกรณ์โสตทัศนอุปกรณ์ต่างๆ ในระหว่างการฝึกปฏิบัติ
- นักศึกษาที่เข้าฝึกปฏิบัติ นักศึกษาที่จะฝึกปฏิบัติต้องแสดงความจำนงเข้ารับการศึกษาฝึกปฏิบัติโดยมีข้อมูลนักศึกษาประกอบด้วย ชื่อ-สกุล รหัสประจำตัว สาขาวิชาที่เรียน ที่อยู่ของนักศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการแบ่งกลุ่มนักศึกษา

(3) อาคารสถานที่จัดฝึกปฏิบัติ การจัดฝึกปฏิบัติส่วนใหญ่จะจัดที่อาคารสัมมนา 1 และสัมมนา 2 โดยต้องพิจารณาเรื่องอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เป็นสำคัญที่สนับสนุนให้การจัดฝึกปฏิบัติบรรลุตามวัตถุประสงค์

(4) การติดต่อประสานงาน ในการจัดฝึกปฏิบัติ จำเป็นต้องมีการติดต่อประสานงานการฝึกปฏิบัติ ทั้งการติดต่อประสานงานของบุคลากร นักศึกษา สำหรับอุปกรณ์ที่ใช้ประจำในการติดต่อสื่อสาร คือ โทรศัพท์ ไปรษณีย์ และยานพาหนะ

(5) วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการฝึกปฏิบัติ เช่น เครื่องขยายเสียง เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายวีดิทัศน์ เครื่องฉาย LCD ไมโครโฟนแบบมีสาย ไร้สาย ตั้งโต๊ะ และแบบยืน เครื่องเล่น CD และเทปเสียง

(6) ตารางการฝึกปฏิบัติ คณะกรรมการบริหารชุดวิชาฯ เป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดตารางฝึกปฏิบัติ โดยระบุงิจกรรมที่ใช้ ระยะเวลา เพื่อเจ้าหน้าที่กองกลางจะได้จัดเตรียมกิจกรรมให้พร้อม

(7) งบประมาณค่าใช้จ่ายในการฝึกปฏิบัติ ศูนย์บริการการศึกษาประจำภูมิภาค สำนักบริการการศึกษาจะคำนวณค่าใช้จ่ายสำหรับเป็นอาหาร ค่าที่พักของนักศึกษา และแจ้งไปพร้อมกับจดหมายที่แจ้งให้นักศึกษามาเข้าฝึกปฏิบัติของแต่ละชุด โดยการฝึกปฏิบัติชุดวิชาฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช เป็นหลักสูตร 3 คิน 4 วัน และการฝึกปฏิบัติชุดวิชาฝึกปฏิบัติจัดการการผลิตพืช เป็นหลักสูตร 4 คิน 5

วัน สำหรับค่าตอบแทนวิทยากรและเจ้าหน้าที่ เบิกจ่ายจากเงินรายได้ของมหาวิทยาลัยตามระเบียบว่าด้วยการจัดฝึกปฏิบัตินักศึกษา

2) วัตถุประสงค์ของการจัดฝึกปฏิบัติ ดังนี้

- (1) เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการผลิตพืช
- (2) เพื่อให้การศึกษาในหลักสูตรการจัดการการผลิตพืชบรรลุตามวัตถุประสงค์ และมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปตามมาตรฐานของการศึกษา
- (3) เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดการการผลิตพืช ตั้งแต่การกำหนดพืชเป้าหมาย การวางแผน การจัดการในกระบวนการผลิต การจัดการผลผลิตและการจัดการการตลาด ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ผลการจัดการการผลิตและเสนอแนะได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (4) เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ศึกษาจากสภาพการผลิตพืชที่แท้จริงในแหล่งผลิต ได้รับความรู้ประสบการณ์จากผู้ประกอบการและนักวิชาการซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติในพื้นที่โดยตรง
- (5) เพื่อเปิดโอกาสให้นักศึกษาพบปะแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ระหว่างผู้ประกอบการ อาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาทางความคิด ความรู้ ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการจัดการการผลิตพืช

3) รูปแบบการจัดฝึกปฏิบัติ ชุดวิชาการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช และชุดวิชาการฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช คือ

ชุดวิชาการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช มีระยะเวลาอบรมเข้ม 3 คืน 4 วัน นักศึกษารายงานตัวในวันแรกของการฝึกปฏิบัติ ระหว่างเวลา 07.00 – 08.30 น. มีพิธีเปิดการฝึกปฏิบัติเวลา 08.30 น. แล้วดำเนินกิจกรรมจนถึงเวลาประมาณ 22.00 น. ในวันสุดท้ายของการฝึกปฏิบัติ มีพิธีปิดการฝึกปฏิบัติเวลา 16.30 น. รวมระยะเวลาในการทำกิจกรรมประมาณ 48 ชั่วโมงครึ่ง

ชุดวิชาการฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช มีระยะเวลาอบรมเข้ม 4 คืน 5 วัน นักศึกษารายงานตัวในวันแรกของการฝึกปฏิบัติ ระหว่างเวลา 07.00 – 08.30 น. มีพิธีเปิดการฝึกปฏิบัติเวลา 08.30 น. แล้วดำเนินกิจกรรมจนถึงเวลาประมาณ 22.00 น. ในวันสุดท้ายของการฝึกปฏิบัติ มีพิธีปิดการฝึกปฏิบัติเวลา 16.30 น. รวมระยะเวลาในการทำกิจกรรมประมาณ 62 ชั่วโมง

4) กิจกรรมการฝึกปฏิบัติ กิจกรรมสำหรับการฝึกปฏิบัตินักศึกษาแบ่งได้ตามชุดวิชา ดังนี้

(1) การฝึกปฏิบัติชุดวิชาการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช เป็นกิจกรรมเสริมทักษะการผลิตพืชตลอดกระบวนการผลิตพืช โดยการบรรยายและสาธิตจากวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ เช่น การขยายพันธุ์พืชและสารควบคุมการเจริญเติบโตของพืช การตรวจคุณภาพและการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ น้ำเพื่อการผลิตพืช ดินเพื่อการผลิตพืช ปุ๋ยเพื่อการผลิตพืช ศัตรูพืช สารควบคุมศัตรูพืชและการใช้ การเก็บเกี่ยว และวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยว เป็นต้น และนักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง

(2) การฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช เป็นกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการการผลิตพืช ซึ่งนักศึกษาได้รับฟังการบรรยายและการเสวนาทางด้านจัดการการผลิตพืช จากผู้ทรงคุณวุฒิ การศึกษางานภาคสนามในสถานประกอบการที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินการจัดการการผลิตพืชและ

หน่วยงานราชการที่พัฒนางานด้านการจัดการการผลิตพืช และการศึกษาจากกรณีศึกษา โดยนักศึกษาเก็บข้อมูลและศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริง เพื่อเสนอในกลุ่มผู้รับการฝึกปฏิบัติ จากนั้นสมาชิกกลุ่มผู้รับการฝึกปฏิบัติจะใช้หลักวิชาการและประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติงานมาผสมผสานเพื่อวิเคราะห์กรณีศึกษา

5) คุณสมบัติของนักศึกษา เป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนชุดวิชาการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช และชุดวิชาการฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช

6) การประเมินผล ในการฝึกปฏิบัติฯ วัตถุประสงค์จากกิจกรรมต่างๆ โดยการจัดทำรายงาน หรือการทำแบบทดสอบ และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ โดยนักศึกษาต้องเข้าสอบภาคทฤษฎีและเข้ารับการฝึกภาคปฏิบัติ คะแนนในการฝึกภาคปฏิบัติ 60 คะแนน แต่อย่างไรก็ตามผลรวมของคะแนนทั้ง 2 ส่วนต้องไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 60 จึงถือว่า สอบผ่าน

3. ทฤษฎีการเรียนรู้และกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ

ทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom, B. อ้างใน สุวรรณียะหะกร, 2553) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการเรียนรู้ว่า การเรียนรู้มีหลากหลายความหมายขึ้นอยู่กับปรัชญา ความเชื่อพื้นฐาน และข้อค้นพบ จากผลการศึกษาวิจัยโดยสามารถแบ่งการเรียนรู้ได้หลายด้าน เช่นการเรียนรู้ด้านความสามารถ สติปัญญา การเรียนรู้ด้านจิตใจ คุณธรรม จริยธรรม เป็นต้น เมื่อบุคคลมีการเรียนรู้และฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอจะเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความเข้าใจ และความคิด การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ความรู้สึก ทักษะ ค่านิยม และการเปลี่ยนแปลงทางด้านความชำนาญจากการนำเอาสิ่งที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ไปปฏิบัติจนเกิดความชำนาญมากขึ้น ซึ่งมีองค์ประกอบเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้เรียน บทเรียน และวิธีการเรียน หากพิจารณาถึงองค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้จะมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนของกิจกรรม (syntax) ในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนจะมีขั้นตอนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ 2) การกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน (social system) หรือกำหนดบทบาทในแต่ละขั้นตอน 3) สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (supporting system) ในการจัดกิจกรรมแต่ละขั้นตอนอาจจำเป็นต้องใช้สื่อหรือจัดสภาพแวดล้อมเฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและรวดเร็ว

จากทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom, B.) ดังกล่าว จะเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมอบรมเข้มประสบการณ์วิชาชีพการจัดการการผลิตพืช การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช และการฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช ที่มีประโยชน์ในการจัดสภาพการเรียนรู้ให้เหมาะกับผู้เรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน โดย สุราษฎร์ พรหมจันทร์ (2553) รายงานว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ที่ต้องการจากผู้เรียนแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) ต้องการให้ผู้เรียนคิดแก้ปัญหาได้ และมีความเฉลียวฉลาดเพิ่มขึ้น 2) ต้องการให้ผู้เรียนทำงานได้บนพื้นฐานของหลักการ ทฤษฎีและประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้ 3) ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณธรรม และจริยธรรมในการทำงาน

กิจกรรมการฝึกปฏิบัติ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติสามารถตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวคิดสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ ดังนี้

1) เป็นการจัดกิจกรรมในลักษณะกลุ่มปฏิบัติการที่เรียนรู้ด้วยประสบการณ์ตรงจากการเผชิญสถานการณ์จริงและการแก้ปัญหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้จากการกระทำ

2) ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง ฝึกค้นคว้า ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ฝึกการแก้ปัญหาด้วยตนเอง และฝึกทักษะการเสาะแสวงหาความรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม

3) ผู้เรียนได้เรียนรู้ทั้งทางทฤษฎีและการปฏิบัติตามแนวทางประชาธิปไตยโดยการแบ่งกลุ่มทำงาน ผู้สอนจะดำเนินการร่วมกับผู้เรียน แบ่งกลุ่มย่อยมอบให้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น ศึกษาค้นคว้าแก้ปัญหา หรือปฏิบัติกิจกรรม ฯลฯ

4) เน้นการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักวิธีการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะตามแบบประชาธิปไตย การสอนแบบนี้ต้องดำเนินการอย่างมีหลักเกณฑ์ คือ มีจุดประสงค์ของการทำงาน มีการกำหนดหน้าที่แต่ละคนให้แน่นอน และเสนอแนะให้รู้ว่าจะหาความรู้ได้อย่างไร เมื่อไร และที่ใด

ซึ่งมีปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการกำหนดกิจกรรม ได้แก่ วัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาวิชา พื้นฐานผู้เรียน จำนวนผู้เรียน เวลาที่ใช้ สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมในการเรียน และขีดความสามารถของผู้สอน (สุราษฎร์ พรหมจันทร์, 2553)

การประเมินผลการฝึกปฏิบัติสามารถประเมินได้จากผลงานที่ได้รับมอบหมายแบบทดสอบ และการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ในแต่ละกิจกรรมการฝึกปฏิบัติ โดยมีเกณฑ์การประเมินผลที่ชัดเจน เช่น การประเมินผลงานปฏิบัติทำโดยการนำเปอร์เซ็นต์ที่ได้เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด (สุราษฎร์ พรหมจันทร์, 2553) ดังนี้

ร้อยละ	ระดับคะแนน	คุณภาพผลงาน
90 ขึ้นไป	A	ดีทุกจุด ใช้งานได้ ทำงานได้
75 ถึง 89	B	อยู่ในขั้นใช้ได้ และทำงานได้
60 ถึง 74	C	อยู่ในระดับปานกลาง
30 ถึง 59	D	อยู่ในระดับต่ำ ใช้งานไม่ได้
ต่ำกว่า 30	F	งานไม่สำเร็จ ไม่มีผลงานออกมา

4. รูปแบบการจัดกิจกรรมของหมวดชุดวิชา

4.1 เทคนิคการฝึกอบรมและความสามารถในการรับรู้ สมคิด บางโม (2554) ได้กล่าวถึงเทคนิคการฝึกอบรมวิธีต่างๆ ที่เทียบเคียงได้กับวิธีการเรียนการสอนและกล่าวถึงความสามารถในการรับรู้ของการเรียนรู้ ดังนี้

1) เทคนิคการฝึกอบรม มีหลายวิธี อาทิ

(1) การอภิปรายเป็นคณะ เป็นการอภิปรายโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3-5 คน ให้ข้อเท็จจริง ความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค แนวทางแก้ไข มีผู้ดำเนินการอภิปราย ประธาน เชื่อมโยง และสรุปการอภิปรายของวิทยากรแต่ละคน หลังการอภิปรายแล้วเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถาม มีข้อดี คือ ได้รับความเห็นของผู้อภิปรายหลายคน ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง และเป็นกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจได้ดี ไม่น่าเบื่อ

สร้างความเป็นกันเอง มีโอกาสซักถามได้ เหมาะกับการอบรมที่มีผู้เข้าอบรมจำนวนมาก แต่มีข้อจำกัดที่หากระยะสั้น การควบคุมเวลาอภิปรายทำได้ยาก อาจเกิดปัญหาการอภิปรายนอกเรื่อง เป็นภาระของผู้ดำเนินการอภิปรายที่ต้องควบคุมให้ได้

(2) การระดมสมอง เป็นการประชุมกลุ่มเล็ก ๆ จำนวนไม่เกิน 15 คน ที่มีการเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างเสรีและหลากหลายในหัวข้อหนึ่งๆ ภายในระยะเวลาที่จำกัด แต่ความคิดเห็นที่ได้นั้น แม้จะมีจำนวนมาก แต่มีคุณค่ามากน้อยต่างกัน โดยทุกความคิดเห็นจะถูกบันทึกไว้แล้วผ่านการกลั่นกรองจากสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้ได้ข้อสรุปร่วมกัน

(3) การประชุมกลุ่มย่อย เป็นการแบ่งผู้เข้าอบรมเป็นกลุ่มย่อยๆ จากกลุ่มใหญ่ กลุ่มย่อยละ 2-6 คน มีการเลือกประธานและเลขานุการในแต่ละกลุ่มย่อยเพื่อพิจารณาปัญหา ซึ่งอาจเป็นปัญหาเดียวกันหรือต่างกัน ภายในช่วงเวลาที่กำหนด วิทยากรทำหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือทุกกลุ่ม แล้วนำความคิดเห็นของกลุ่มนำเสนอต่อกลุ่มใหญ่ แต่การประชุมกลุ่มย่อยมีข้อจำกัดตรงผลการประชุมที่ได้จะดีหรือไม่ดีขึ้นกับประธานที่เลือกเป็นอย่างมาก หากประธานกลุ่มไม่มีภาวะผู้นำ ดำเนินการประชุมหรือควบคุมเวลาไม่ดีพอ จะทำให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นได้น้อยหรือไม่มีการแสดงความคิดเห็น

(4) กรณีศึกษา เป็นการศึกษาเรื่องราวที่รวบรวมจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมตัดสินใจแก้ปัญหาต่างๆ ภายใต้สถานการณ์ที่ใกล้เคียงความจริงมากที่สุด เรื่องที่มอบหมายให้ศึกษา ต้องมีรายละเอียดมากพอที่จะมองเห็นจุดสำคัญของปัญหาและข้อมูลเพื่อนำมาใช้พิจารณา ช่วยให้วิเคราะห์ตัดสินใจปัญหาในเรื่องที่เสมือนจริง และสามารถนำไปปรับใช้กับการปฏิบัติงานได้ เป็นเทคนิคที่เหมาะสมกับการศึกษาเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ เทคนิคนี้ให้บรรยากาศที่เป็นกันเองเพราะทุกคนมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์ แต่มีข้อควรระวังว่าสมาชิกบางคนอาจมีบุคลิกภาพ วิทยุฒิ หรือคุณวุฒิที่อาจครอบงำความคิดของผู้อื่นได้

(5) การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการให้ผู้เข้าอบรมแสดงบทบาทในสถานการณ์เสมือนจริง โดยกำหนดโครงเรื่องพร้อมทั้งให้ผู้เข้าอบรมแสดงและคิดคำพูดไปตามท้องเรื่องและบทบาทที่กำหนดจากนั้น

(6) การให้ผู้ช่วยกันวิเคราะห์และร่วมกันเสนอแนวทางแก้ปัญหา เทคนิคนี้เหมาะกับกลุ่มผู้เข้าอบรมที่กล้าแสดงออกและมีวุฒิภาวะเพียงพอที่จะวิเคราะห์ ตรวจสอบ และแก้ปัญหา นอกจากนี้ยังให้บรรยากาศที่เป็นกันเองและช่วยกระตุ้นให้ผู้เข้าอบรมเกิดความสนใจได้ดี ทำให้ได้แนวทางที่จะนำไปแก้ปัญหาได้ แต่ถ้าผู้เข้าอบรมบางคนไม่ชอบแสดงออก หรือไม่เข้าใจบทบาท ทำให้ไม่สามารถแสดงได้ตรงตามที่กำหนด

2) ความสามารถในการรับรู้ของการเรียนรู้ การรับรู้จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประสาทสัมผัสของการรับรู้เป็นหลัก สรุปได้ว่า วิธีการเรียนรู้ด้วยการได้ยินและได้เห็น วิธีการมีโอกาสได้พูดและแสดงความคิดเห็น และวิธีการเรียนรู้ด้วยการพูดและการปฏิบัติ ให้การรับรู้มากกว่าวิธีการเรียนรู้ด้วยการอ่าน การได้ยิน และการได้เห็น ชุดวิชาการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช การฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช และประสบการณ์วิชาชีพการจัดการการผลิตพืช เป็นชุดวิชาที่มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้รับการเสริมหรือเพิ่มเติม

ความรู้ทักษะ และประสบการณ์ ตลอดจนพัฒนาความรู้ความเข้าใจได้ดียิ่งขึ้นนอกเหนือจากสื่อเอกสารการสอนหรือสื่ออื่นๆของมหาวิทยาลัยรวมทั้งเสริมในรายละเอียดและวิธีการเรียนรู้เฉพาะด้านให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพต่อไป

4.2 รูปแบบการจัดกิจกรรมของชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพการจัดการการผลิตพืช การฝึกปฏิบัติเสริมทักษะการผลิตพืช และการฝึกปฏิบัติการจัดการการผลิตพืช สามารถแบ่งกลุ่มใหญ่ได้ 2 กลุ่ม ดังนี้

1) การฝึกปฏิบัติโดยให้วิทยากรเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

(1) *การบรรยาย (lecture)* เป็นการให้วิทยากรบรรยายตามหัวข้อที่ได้รับมอบหมาย อาจใช้สื่อต่างๆ ประกอบการบรรยาย เช่น รูปภาพ วีดีโอ เทปเสียง สไลด์ และอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และเปิดโอกาสให้ผู้ฟังได้ซักถามโดยผู้ฟังจะได้รับเนื้อหาวิชาการตามหัวข้อที่กำหนดไว้อย่างเป็นลำดับและครบถ้วน และผู้ฟังสามารถซักถามข้อสงสัยจากวิทยากรบรรยาย

(2) *การเสวนา (panel discussion)* เป็นการพูดคุยและนำเสนอข้อมูล โดยมีวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ 3 – 5 คน ที่มีความรู้และประสบการณ์เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จัดเสวนา ซึ่งต้องให้ข้อเท็จจริงความคิดเห็น ปัญหา อุปสรรค และแนวทางแก้ไข เป็นการเสวนาในลักษณะที่สนับสนุนหรือให้เหตุผลโต้แย้งโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้วยกัน และมีพิธีกร 1 คน เป็นผู้ดำเนินการเสวนา (moderator) ประสาน เชื่อมโยง และสรุปการเสวนาของวิทยากรแต่ละคน เมื่อเสวนาแล้วเสร็จจะเปิดโอกาสให้ผู้ฟังซักถามโดยผู้ฟังจะได้รับความคิดเห็นของผู้เสวนาที่หลากหลายทำให้เกิดการเรียนรู้ที่กว้างไกล และการเสวนาเป็นกิจกรรมที่ดึงดูดความสนใจได้ดี ไม่เกิดความเบื่อหน่าย มีบรรยากาศเป็นกันเอง ผู้ฟังสามารถซักถามวิทยากรเสวนาได้

(3) *การสาธิต (demonstration)* เป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้เข้ารับการฝึกปฏิบัติได้เห็นจริง แล้วเกิดความเข้าใจถึงกรรมวิธี วิธีการและขั้นตอนของการปฏิบัติงาน สามารถปฏิบัติตามได้หลังจากที่ดูการสาธิตแล้ว เป็นเทคนิคที่เหมาะสมสำหรับการฝึกทักษะที่เป็นขั้นเป็นตอน และใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ในการปฏิบัติโดยมีการบรรยายประกอบการสาธิตด้วย เช่น การสาธิตการขยายพันธุ์พืช และการสาธิตการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร เป็นต้น

(4) *การสอนงาน (coaching)* เป็นการแนะนำให้ผู้รู้จักวิธีการปฏิบัติงานให้ถูกต้อง โดยปกติจะเป็นการสอนหรืออบรมในระหว่างการปฏิบัติงาน อาจสอนเป็นรายบุคคลหรือสอนเป็นกลุ่มเล็กๆ ซึ่งช่วยให้ผู้รับการฝึกปฏิบัติสามารถดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นและครบถ้วน นอกจากนี้เป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เข้ารับการฝึกปฏิบัติและผู้สอน

2) การฝึกปฏิบัติโดยให้ผู้รับการฝึกปฏิบัติเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

(1) *การระดมสมอง (brainstorming)* เป็นการระดมความคิด โดยผู้รับการฝึกปฏิบัติทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งสมาชิกในกลุ่มทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องหรือปัญหาหนึ่งอย่างอิสระ และไม่มีกรอบหรือกรอบความคิดที่เสนอถูกหรือผิด เหมาะสมมากน้อยเพียงใดจนกว่าสมาชิกจะเสนอ

ความคิดหมดแล้วซึ่งอาจเรียกได้ว่าการระดมสมองเป็นการประชุมกลุ่มเล็กไม่เกิน 15 คน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ข้อเสนอหรือความคิดทุกความคิดจะถูกจดบันทึกไว้แล้วนำมาถกกันกรองอีกชั้นหนึ่ง เป็นการวิเคราะห์หรือประเมินค่าของความคิดเพื่อนำไปสู่ข้อสรุปในเรื่องหรือปัญหานั้น

(2) **การศึกษาจากกรณีศึกษาหรือการศึกษาเฉพาะกรณี** เป็นการเก็บข้อมูลและศึกษาข้อมูลจากสถานที่จริงเพื่อเสนอในกลุ่มผู้รับการฝึกปฏิบัติ จากนั้นสมาชิกกลุ่มผู้รับการฝึกปฏิบัติจะใช้หลักวิชาการและประสบการณ์ที่ได้จากการปฏิบัติงานมาผสมผสานเพื่อวิเคราะห์กรณีศึกษาโดยมีที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำและให้แนวทางเพื่อช่วยสมาชิกกลุ่มผู้รับการฝึกปฏิบัติสามารถวิเคราะห์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์ซึ่งขั้นตอนของการศึกษาจะเริ่มด้วยการเก็บข้อมูลและการรวบรวมข้อมูล เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณาตัดสินใจเกี่ยวกับกรณีศึกษานั้น ตามด้วยการค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมตามหลักวิชาการ และวิเคราะห์ข้อมูลของกรณีศึกษาตามหลักการทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกในกลุ่มเป็นการอภิปรายร่วมกัน

(3) **การสัมมนา (seminar)** เป็นการประชุมของผู้ที่ปฏิบัติงานอย่างเดียวกันหรือคล้ายกันเกี่ยวกับเรื่องหรือปัญหา เพื่อร่วมกันแสดงความคิดเห็นเพื่อหาแนวทางหรือข้อสรุปเกี่ยวกับเรื่องหรือปัญหา ซึ่งทุกคนที่เข้าร่วมสัมมนาต้องช่วยกันแสดงความคิดเห็นตามความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ เพื่อการวิเคราะห์ วิพากษ์ และวิจารณ์เป็นไปอย่างกว้างขวาง แล้วนำไปสู่ผล หรือข้อสรุปหรือสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้เข้าร่วมสัมมนา

(4) **การศึกษางานภาคสนาม (field trip)** เป็นการนำผู้รับการฝึกปฏิบัติไปศึกษายังสถานที่จริง เช่น สถานประกอบการ และหน่วยงานภาครัฐ เป็นต้น เพื่อให้พบเห็นของจริง และเรียนรู้จากผู้มีประสบการณ์ตรงในสถานที่จริง

(5) **การประชุมเชิงปฏิบัติการ (workshop)** เป็นรูปแบบของการฝึกปฏิบัติที่ส่งเสริมให้ผู้รับการฝึกปฏิบัติเกิดการเรียนรู้ทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ สามารถนำสิ่งที่ได้รับไปปฏิบัติงานในสถานการณ์จริงที่ อาจรวมถึงการทดลอง โดยให้ผู้รับการฝึกปฏิบัติได้ทดลองด้วยตนเองจนเกิดความเข้าใจในงานนั้น

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชาที่มีกิจกรรมและการฝึกปฏิบัติในระดับปริญญาตรี

ดุสิต เวชกิจ และคณะ (2555) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมา- ธิราช ที่มีต่อคุณภาพสื่อการเรียนการสอนชุดวิชา 91467 ประสบการณ์วิชาชีพการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม พบว่า ความพึงพอใจเกี่ยวกับการจัดอบรมเข้มในด้านความรู้ที่ได้รับ วิทยากร และการจัดการอบรมอยู่ในระดับมาก

ศิริกัญญา ปันธานี (2548) ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา มสธ. เกี่ยวกับความเหมาะสมในการจัดอบรมเข้มชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพบริหารรัฐกิจ” พบว่าในสวนการจัดกิจกรรมกลาง กิจกรรมเฉพาะวิชาชีพ พิธีเปิด พิธีปิด งานสาระสร้างสรรค์ ระยะเวลาในการทำกิจกรรมในแต่ละ

ละวันและในแต่ละกิจกรรม โดยรวมอยู่ในระดับที่เหมาะสมอย่างยิ่ง และในส่วนวิทยาการที่เป็นผู้สอนในด้านความชัดเจนในเนื้อหาสาระที่ถ่ายทอด ความครบถ้วนสมบูรณ์ของเนื้อหา กิจกรรม การเปิดโอกาสให้ซักถาม การสร้างคำถามและการตอบคำถามมีความชัดเจน การสรุปสาระสำคัญเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ความผูกพันและอาหารต่อนักศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับที่เหมาะสมอย่างยิ่ง ในส่วนข้อเสนอแนะ แนวทางแก้ไขปัญหา/อุปสรรคในการจัดอบรมเข้มที่เกี่ยวกับกิจกรรมคือ ควรตัดกิจกรรมกลางบางกิจกรรมหรือลดเวลาการทำกิจกรรมกลางให้น้อยลง แล้วเพิ่มเวลาในกิจกรรมเฉพาะสาขาวิชา และเพิ่มคอมพิวเตอร์สำหรับให้บริการนักศึกษาให้มากขึ้นจากเดิม

กชกร ณ นครพนม (2555) ศึกษาคุณภาพของกิจกรรมฝึกปฏิบัติเสริมทักษะชุดวิชาการจัดการระบบฐานข้อมูลตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของแบบฝึกปฏิบัติเสริมทักษะด้วยตนเอง นักศึกษาส่วนใหญ่ประเมินในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ความเหมาะสมของกิจกรรมตัวอย่าง กิจกรรมที่มีในเว็บไซต์ช่วยให้การทำกิจกรรมได้ดีขึ้น การนำความรู้จากเอกสารการสอนมาทำกิจกรรม ความรับผิดชอบของนักศึกษาในการทำกิจกรรม ความเหมาะสมของระยะเวลาที่ให้ในการทำกิจกรรม ความรู้จากการทำกิจกรรมช่วยให้เข้าใจกิจกรรมในการฝึกปฏิบัติมากขึ้น ความรู้จากการทำกิจกรรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหาในเอกสารการสอนมากขึ้น นอกจากนี้ นักศึกษาใช้ฝึกปฏิบัติเสริมทักษะในประเด็นของความเหมาะสมของกิจกรรม ระยะเวลาในการทำกิจกรรม และกิจกรรมช่วยให้เข้าใจเนื้อหาในชุดวิชาได้ดีขึ้น โดยนักศึกษามีความพร้อมในการทำกิจกรรมก่อนเข้ารับการฝึกปฏิบัติเสริมทักษะและความพร้อมก่อนการเข้ารับการฝึกปฏิบัติในระดับปานกลาง

สรุปผลจากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชาที่มีกิจกรรมและการฝึกปฏิบัติในระดับปริญญาตรี มีการศึกษาในเรื่องความพึงพอใจ ความคิดเห็น และคุณภาพของกิจกรรมฝึกปฏิบัติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้มีการศึกษาตัวแปรในด้านความรู้ วิทยาการ และการจัดการ อยู่ในระดับมาก และเหมาะสมอย่างยิ่ง

5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชาในระดับบัณฑิตศึกษา

ชนกนารถ บุญวัฒน์กุล (2555) ศึกษาคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาสัมมนาการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระดับบัณฑิตศึกษา แขนงการศึกษานอกระบบ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า 1) คุณภาพชุดวิชาสัมมนาการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) โดยจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าด้านคุณภาพประมวลสาระ รองลงมาคือด้านคุณภาพแผนการศึกษาและคุณภาพแผนกิจกรรมการศึกษา ($\bar{X} = 4.25, 3.92$ และ 3.70 ตามลำดับ) 2) คุณภาพการเรียนการสอนชุดวิชาสัมมนาการบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) โดยจำแนกเป็นรายด้าน พบว่าคุณภาพด้านวิทยากรบรรยายพิเศษ

และด้านวิธีการ รองลงมาคือด้านอาจารย์ประจำกลุ่มและด้านเวลาและสถานที่ ($\bar{X} = 4.29, 4.28$ และ 4.07 ตามลำดับ)

เจียรนัย ทรงชัยกุล และสุขอรุณ วงษ์ทิม (2555) ศึกษาคุณภาพการเรียนการสอนชุดวิชาการสัมมนาทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 1) คุณภาพประมวลสาระ แนวการศึกษา และแผนกิจกรรมการศึกษา นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า เนื้อหาสาระของประมวลสาระมีประโยชน์ค้ำค่าในการเรียนรู้ แผนการสอนประจำหน่วยการสอนของแนวทางการศึกษามีความชัดเจน และแผนกิจกรรมการศึกษบอกวิธีการศึกษา ให้แนวทางการปฏิบัติอย่างชัดเจน อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $4.60, 4.34$ และ 4.26 ตามลำดับ 2) คุณภาพการสัมมนาเสริมและการสัมมนาเข้มของชุดวิชาการสัมมนาทางการแนะแนวและการปรึกษาเชิงจิตวิทยา นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่า อาจารย์/วิทยากรประพฤติปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และวัสดุ อุปกรณ์ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุดและระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $4.74, 4.64$ และ 4.43 ตามลำดับ 3) คุณภาพของผู้เรียนตามมาตรฐานผลการเรียนรู้หลัก นักศึกษาแสดงความคิดเห็นว่าชุดวิชานี้ทำให้ผู้เรียนมีความเคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 และ 4) ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของนักศึกษาประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ ต้องการให้ยกตัวอย่างในประมวลสาระชุดวิชาเพิ่มมากขึ้น คำชี้แจงในการมอบหมายงานของแผนกิจกรรมการศึกษาในบางส่วนควรเพิ่มความชัดเจน ควรคงไว้ซึ่งการสัมมนาชุดวิชาแบบเผชิญหน้า เพราะนักศึกษาและอาจารย์ได้พบและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และควรมีกิจกรรมที่เสริมสร้างจรรยาบรรณในวิชาชีพเพิ่มมากขึ้น

พัชรี ผลโยธิน อรุณี หรดาล และวัฒนา มัคคสมัน (2555) ศึกษาประสิทธิผลของการเรียนการสอนชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า 1) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อเนื้อหาสาระของประมวลสาระชุดวิชาในระดับมากที่สุดทุกหน่วย โดยหน่วยที่มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดคือ หน่วยที่ 10 การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านภาษา ($\bar{X} = 4.87$) รองลงมาได้แก่ หน่วยที่ 4 รูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย และหน่วยที่ 13 การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ ($\bar{X} = 4.85$) 2) นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการสัมมนาเสริมชุดวิชาทั้งสองครั้งในระดับมากที่สุดทุกรายการ โดยการสัมมนาครั้งที่ 1 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องการนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.87$) รองลงมา ได้แก่ ความชัดเจนในการตอบคำถามของอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.85$) และในการสัมมนาครั้งที่ 2 มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องความชัดเจนในการตอบคำถามของอาจารย์ผู้สอน ($\bar{X} = 4.92$) รองลงมาได้แก่ การนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน และความรู้ที่ได้จากการให้ข้อเสนอแนะของอาจารย์ผู้สอนเกี่ยวกับรายงานชิ้นที่ 2 ($\bar{X} = 4.87$) และ 3) นักศึกษามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนชุดวิชาคือ ควรเพิ่มเนื้อหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และตัวอย่างกิจกรรมภาษาสำหรับเด็กปฐมวัย

สุวรรณี ยะหะกร วรรณ บัวเกิด และอภิรักษ์ อนุชาน (2555) ศึกษาการประเมินคุณภาพ การเรียนการสอนชุดวิชา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ภาษาไทย แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พบว่า 1) คุณภาพของชุดวิชาในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาสอบผ่านคิดเป็นร้อยละ 100 2) ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อนโยบายสาระในประมวลสาระ และแนวการศึกษาชุดวิชาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดสัมมนาเสริมชุดวิชา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) นักศึกษาเสนอแนะให้มีการจัดทำสื่อวีดิทัศน์วิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาด้านการฟัง การพูด การอ่าน การดู และการเขียน รวมทั้งการไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการสอนภาษาไทย

สรุปผลจากการศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดวิชาในระดับบัณฑิตศึกษา มีการศึกษาในเรื่องความคิดเห็นของนักศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เกี่ยวกับ คุณภาพ การศึกษาประสิทธิผล และการประเมินคุณภาพการเรียนการสอนชุดวิชา ได้มีการศึกษาตัวแปรในด้านความรู้ วิทยากร และการจัดการ อยู่ในระดับมาก และเหมาะสมอย่างยิ่ง

